

Agenda Stad

Factsheet

Europese Agenda Stad / Urban Agenda for the EU

De Europese Agenda Stad (EAS) is een Europees project waarin steden, regio's, de Europese Commissie, nationale overheden, ngo's en andere partijen op gelijke voet samenwerken aan EU-brede vraagstukken om de positie van steden in Europa te verbeteren. Betere regelgeving, betere financiering en betere kennisdeling zijn de pijlers van de EAS.

Wat is de Europese Agenda Stad (EAS)?

Stedelijke vraagstukken staan centraal bij de EAS of Urban Agenda for the EU (UAEU). Vele Europese partijen werken op gelijke voet samen in partnerschappen aan voorstellen die bijdragen aan verbeterde regelgeving, financiering, kennis(uitwisseling) voor steden en regio's in Europa. Partijen als steden, regio's, landen, de Europese Commissie, het Europees Parlement, het Comité van de Regio's, de Europese investeringsbank, Europese stedenkoepels, experts, ngo's. Nederland wordt gezien als een belangrijke aanjager. De Europese Agenda Stad is op 30 mei 2016, onder het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie, vastgesteld met het Pact van Amsterdam. Dit multi-level governance-model wordt in Europa gezien als een van de (blijvende) successen van het Nederlandse voorzitterschap. Deze bestuurlijke innovatie versterkt de positie van steden.

Sinds 2015 heeft Nederland ook een 'Dutch Urban Envoy' die zich inzet voor de verdere ontwikkeling van de Europese Agenda Stad in Nederland en Europa.

Wat levert EAS op?

- 135 concrete acties op het gebied van o.a. gezondheid, huisvesting, migratie, mobiliteit, digitale transitie, klimaatadaptatie
- Een (verbeterd) nationaal stedelijk beleid in diverse lidstaten. In Polen werken steden in

ationale partnerschappen en Spanje heeft een nationale Agenda Stad

- Duurzaam stedelijk beleid maakt deel uit van het mandaat van de Europese Commissie en krijgt steeds meer aandacht.
- De Europese Commissie heeft een European Urban Initiative gelanceerd, inclusief 400 miljoen financiering van stedelijke programma's, en het oormerken van 8% van de regionalestructuurfondsen voor duurzaam stedelijk beleid.
- Informatie over stedelijk beleid op EU-niveau ([Urban Data Platform](#))
- EAS en de partnerschappen betrekken de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties bij hun aanbevelingen.

Welke rol speelt Nederland bij de EAS?

Nederland wordt gezien als een belangrijke aanjager van de EAS en is deelnemer of coördinator bij verschillende partnerschappen. De Dutch Urban Envoy is het gezicht van de Urban Agenda en speelt een verbindende rol tussen lidstaten, Commissie en Partnerschappen. BZK heeft sinds 2016 de volgende Voorzitterschappen ondersteund:

- Slowakije 2016/2: samenstellen van de vier Bratislava Partnerschappen.
- Malta 2017/1: samenstellen van de vier Malta Partnerschappen.
- Estland 2017/2: uitvoeren brede survey naar nieuwe Urban thema's.
- Roemenië 2019/1: advies Ministeriële bijeenkomst en opstellen Verklaring van Boekarest.
- Finland 2019/2: onderzoek invloed UAEU op stedelijk beleid in Lidstaten.
- Duitsland 2020/2: advies Raadsconclusies en Legal Proofing.
- Portugal 2021/1: rapporteurschap en voorbereiding Ljubljana Agreement.
- Slovenië 2021/2: bijdrage eerste tekstvoorstel Ljubljana Agreement.

Welke rol heeft BZK en medeoverheden?

De EAS is een van EU-prioriteiten van de minister van BZK. De minister ondersteunt de ontwikkeling van de UAEU en wil samen met medeoverheden meer nadruk leggen op het vertegenwoordigen van de belangen van Nederland. Nederland vindt dat de aanjagende en verbindende rol op EU-niveau in en na 2021 meer moet worden opgepakt door andere lidstaten (*co-ownership*).

De medeoverheden zijn een groot voorstander van de UAEU en werken nauw samen met het Rijk om de Nederlandse (NL) positie en input richting Europese Commissie en Voorzitterschappen af te stemmen. De gezamenlijke positie van de NL overheden met betrekking tot de toekomst van de EAS is beschreven in het Interbestuurlijk Position Paper Europese Agenda Stad.

De Taskforce Europese Agenda Stad bespreekt alle EAS-gerelateerde zaken. Deelnemers zijn o.a. IPO, VNG, G4 en G40 en de Partnerschappen waarin NL participeert.

Terugblik 2020

Het jaar 2020 was een belangrijk jaar voor de EAS. Een grondige evaluatie wijst uit dat EAS een succes is ([Assessment Study of the UAEU](#) (Europese Commissie)). Om nog effectiever te zijn en de positie als 'hub' voor stedelijke regelgeving en stedelijk beleid in de EU te versterken, zijn aanpassingen nodig in de selectieprocedures en de *governance*. Dat betekent wijziging van het Pact van Amsterdam, zodat de EAS klaar is voor de nieuwe programmaperiode (2021-2027).

De EAS speelt een cruciale rol bij het uitvoeren van het *New Leipzig Charter* voor duurzame stedelijke ontwikkeling in Europa, dat eind 2020 werd aangenomen.

De UAEU heeft de eerste fase van zijn bestaan bijna afgerond. Alle betrokken partijen hebben besloten de EAS ook na 2021 voort te zetten. De meeste Partnerschappen eindigen uiterlijk in 2021 en hebben hun Action Plans opgeleverd en deels geïmplementeerd.

New Leipzig Charter

Het New Leipzig Charter on the Sustainable Development of European Cities (NLC), de opvolger van het Leipzig Charter uit 2007, is een politieke verklaring over de uitgangspunten voor duurzame stedelijke ontwikkeling in de EU. Het NLC is op 30 november 2020 vastgesteld in aanwezigheid van de minister van BZK, die ook een *key note* speech hield. Met ondersteuning van NL heeft het Duitse voorzitterschap de aangepaste uitgangspunten van het NLC en de nieuwe EAS vastgelegd in nieuwe Raadsconclusies. Bij het Pact van Amsterdam was dit een cruciale stap om de EAS op de agenda van Commissie, Parlement en Comité van de Regio's te krijgen. De Raadsconclusies zijn op 17 december 2020 aangenomen.

Implementation Document en aangepaste Urban Agenda

Om de principes van het NLC te kunnen uitvoeren is de EAS als uitvoeringsinstrument nodig. Deze uitvoerende rol is daarom opgenomen in een Implementation Document (ID) bij het New Leipzig Charter. Het ID schetst de contouren van de nieuwe EAS in de nieuwe programmaperiode (2021-2027), die worden uitgewerkt in het Ljubljana Agreement (zie hieronder).

Better Regulation Initiative

Betere Europese regelgeving voor steden en regio's is een belangrijk doel van de EAS. Uit evaluaties blijkt dat de benodigde kennis van regelgeving en processen vaak ontbreekt. Nederland heeft daarom in 2020 het Better Regulation Initiative (BRI) gelanceerd, dat wordt uitgevoerd door het Kenniscentrum Europa decentraal. Een structurele juridische ondersteuning van de Partnerschappen en de EAS na 2021 is het doel. Daarnaast worden alle BR-Acties van de Partnerschappen individueel beoordeeld. Deze uitgebreide [quickscan](#) is afgerond in juni 2021.

2021: Ljubljana Agreement

Bij de start van het Sloveens voorzitterschap (SI PRES) is de eerste versie van het Ljubljana Agreement (LA) voorgelegd aan de Urban Development Group (UDG). Het LA is een geactualiseerde versie van het Pact van Amsterdam en legt doel en werkwijze van de EAS (inclusief selectie van nieuwe thema's en Partnerschappen) voor 2021-2027 vast. Het LA zal op 26 november 2021 worden aangenomen tijdens een informele ministeriële conferentie.

De financiële en secretariële ondersteuning voor de EAS en de Partnerschappen eindigt in oktober 2021. Om te voorkomen dat de EAS stilligt tot de invoering van het European Urban Initiative (eind 2022) is het streven van de SI PRES om in Ljubljana twee nieuwe Partnerschappen (of andere samenwerkingsvormen) aan te kondigen. NL steunt dit streven. Ideeën van met name medeoverheden zijn welkom.

2022: European Urban Initiative

Het European Urban Initiative (EUI) is een overkoepelend programma voor duurzaam stedelijk beleid in Europa. Het omvat bestaande stedelijke programma's zoals de Urban Innovative Actions, het Urban Development Network en de EAS.

Artikel 12 (voorheen 10) van de nieuwe EFRO/CF-verordening (EU 2021/1059 van 24 juni 2021) bepaalt dat het EFRO het EUI ondersteunt. Het EUI ondersteunt de EAS en deelname van lokale overheden aan de Partnerschappen.

Het EUI voorziet (in de plannen van de Commissie) in het opzetten en financieren van een EUI Secretariaat en in National Contact Points in alle lidstaten. De start van beide is gepland in de tweede helft van 2022 (meer reëel lijkt eind 2022 of begin 2023). Commissie en Lidstaten zijn het nog niet eens over budget en taken.

	 		
2016 Amsterdam	2016 Bratislava	2017 Malta	2018 Wenen
Inclusion of Migrants Amsterdam (coördinator) Loopt (2022)	Jobs and Skills Rotterdam (coördinator) Loopt (2021)	Public Procurement Haarlem (coördinator) Loopt (2021)	Security in Public Spaces Loopt (2021)
Air Quality IenW (coördinator), Utrecht, Arnhem, Nijmegen Voltooid (2019)	Circular Economy Den Haag Voltooid (2021)	Energy Transition Tilburg, Groningen Voltooid (2020, mogelijk verlenging)	Culture/Cultural Heritage Nederlandse Federatie Monumentensteden Loopt (2021)
Housing BZK Voltooid (2018)	Digital Transition Eindhoven Voltooid (2021)	Sustainable Land Use Voltooid (2020, mogelijk verlenging)	
Urban Poverty Voltooid (2019)	Urban Mobility Nijmegen Voltooid (2020)	Climate Adaptation Loopt (2022)	

Nederlandse deelname in de 14 Partnerschappen per 1 juli 2021